

DU ÄR ETT TROLL TROR JAG

*Om självmordshets och
självordsprevention på Internet*

UTGIVARE: Föreningen Psykisk Hälsa, juni 2011
Kammakargatan 7, 4 tr, 111 40 Stockholm
Telefon 08-34 70 65
info@psykiskhalsa.se
www.psykiskhalsa.se

PROJEKTGRUPP: Livia Elveljung, Carl von Essen, Ulla Forsbeck-Olsson,
Madeleine Leijonhufvud, Michael Westerlund

OMSLAGSILLUSTRATION: Jonas Rahm

FORMGIVNING: Pelle Isaksson

Föreningen Psykisk Hälsa har sedan 1931 främjat den psykiska hälsan i samhället. Vi arbetar förebyggande genom att påverka beslutsfattare, sprida kunskap och ge stöd genom Föräldrtelefonen.

FÖRENINGEN
PSYKISK HÄLSA

Innehåll

1. Förord	4
2. Internet och självmord: Flashback 11 oktober 2010	5
3. Fakta om självmord i Sverige	12
4. Vad ska man göra om någon hotar att ta livet av sig?	14
5. Självreglering? Internetföretagens och användarnas möjligheter	16
6. Andra länders erfarenheter av lagstiftning	17
7. Svensk lagstiftning	20

1.

Förord

Självmod är ett tema som diskuteras regelbundet på Internet, i synnerhet bland ungdomar. Att reflektera över självmod är i och för sig inget onormalt. Det är naturligt att vara nyfiken på ämnet.

En del av de som chattar på vissa fora är dock mycket deprimerade och självmordsnära. Oavsett skälen tyder många inlägg på en bristande kunskap om riskerna med denna typ av kommunikation. På flera sajter förekommer direkta uppmaningar till att begå självmod och det går att ladda ner detaljerade anvisningar för hur man tar livet av sig.

Ska det vara tillåtet att uppmuntra till självmod genom detaljerade guider och via chatttrum? Vi anser inte det. Självmod är idag den i särklass vanligaste dödsorsaken bland unga vuxna män, och det är ytterst angeläget att minska dessa onödiga och djupt tragiska dödsfall.

Om vi ser en person som står på ett hustak och hotar att ta livet av sig, skulle vi försöka stoppa personen. Om någon uppmuntrade personen att hoppa, skulle många av oss tycka att den pådrivande bryter mot våra grundläggande normer och kanske även mot våra lagar.

På Internet tycks dock andra spelregler gälla. Självmodsnära personer uppmuntras ibland att ta sitt liv och vid flera tillfällen på senare år har fullbordade självmod ägt rum med nära anknytning till Internet.

Nätet har funnits i snart 20 år. Under denna tid har kunskapen om självmod och självmordsprevention kommit långt. Vi vet att det går att förhindra självmod. Det är hög tid att vi mera medvetet ser till att förhindra att nätet används till att främja självmod. I stället bör vi utnyttja nätets många positiva möjligheter till att hjälpa människor i kris.

Under våren 2011 har Föreningen Psykisk Hälsa lett en arbetsgrupp som har analyserat frågeställningar runt självmod och Internet. Arbetsgruppen har bestått av Ulla Forsbeck-Olsson, BUP Stockholm, Madeleine Leijonhufvud, professor emerita i straffrätt, Michael Westerlund, forskare i självmod och kommunikation knuten till NASP (Nationell Prevention av

Suicid och Psykisk Ohälsa) och Carl von Essen, Generalsekretärare på Föreningen Psykisk Hälsa.

Syftet med skriften är att informera och bilda opinion. Vi konstaterar att det redan görs mycket för att stödja unga som mår dåligt. Men det räcker inte. Det är oacceptabelt att en tonåring i veckan begår självmod. Regeringens nollvision för självmod är en lovvärd ambition men betydligt mera kan göras – både av oss som individer och av flera nyckelaktörer i samhället. Vi pekar på främst tre åtgärder:

- 1. Det behövs ökade kunskaper och ändrade attityder till självmod.** Inte minst bland unga måste medvetenheten öka om att det går att förmå suicidnära personer att inte ta sitt liv. Vi behöver alla lära oss ”psykisk livräddning”, dvs få kunskap om vad som är viktigt att göra och säga för att få självmordsnära personer att söka efter hjälp. Vi behöver öppna upp för samtal om livet, döden och existensen. Här har också sjukvården, skolan och skolhälsovården en viktig roll. Självmodsnära personer får inte heller stigmatiseras och betraktas som exempelvis feiga eller själviska.
- 2. Internet-företag som Facebook, Google och Flashback bör anta etiska riktlinjer och handlingsplaner** som förbjuder hets till självmod, och bör medvetet arbeta för att förhindra självmod via sina plattformar, t ex genom att underlätta rapportering om misstänkta hot om självmod.
- 3. Se över lagstiftningen:** I samband med den pågående översynen av den svenska straffrätten och de svenska grundlagarna bör regeringen och riksdagen utreda möjligheten att förbjuda hets till självmod.

*Carl von Essen
Madeleine Leijonhufvud
Michael Westerlund*

Internet och självmord: Flashback 11/10 2010

Flera studier under 2000-talet har analyserat förekomsten av begreppet självmord och hur det presenteras på Internet. En sökning på Google 2009 på begreppet "suicide" gav 65 miljoner träffar. Om man begränsar sig till svenska sajter visade en sökning på begreppet "självmord" 2008 att det stora flertalet sajter (84 %) var självmordspreventiva i bemärkelsen att de handlade om forskning om självmord eller stöd till personer som är suicidnära. De sidor som har en tolerant eller självmordsfrämjande inställning kommer dock högt på sökmotorerna, såsom sajten www.sjalvmord.com. En förklaring kan vara att de organisationer som arbetar med självmordsprevention ofta använder begreppet "suicid" som är mindre vanligt i folkmun.

Under 1990- och 2000-talet har det dykt upp vissa självmordsrelaterade fenomen som är specifika för Internet. Ett av de tidigaste exemplen är sajten [ASH, Alt.suicide.holiday](http://ASH.Alt.suicide.holiday), som har en uttrycklig självmordsfrämjande ambition. Runt [ASH](http://ASH.Alt.suicide.holiday) har en specifik subkultur växt upp, med särskilda begrepp, och med möjligheter att t ex lämna avskedsmeddelanden. En forskare registrerade 1999 (Thompson) mer än 900 sådana avskedsmeddelanden per månad.

Ett annat fenomen som har underlättats av Internet är självmordspakter, dvs när människor har lärt känna varandra på Internet och bestämt sig för att gemensamt begå självmord samtidigt. I oktober 2004 begick 9 människor självmord i Japan. Dessa självmord fick stor publicitet och följdes de närmaste två månaderna av totalt 13 dödsfall inom ramen för fyra pakter. Man kan här sannolikt tala om en smittoeffekt.

I Sverige inträffade ett uppmärksammat självmord på Internet i oktober 2011 på Flashback, en av de mest besökta sajterna för ungdomar (www.flashback.org). Webbplatsen har ett stort antal forum där tusentals medlemmar anonymt chattar om allt möjligt. Vid lunchtid den 11 oktober 2010 startades en diskussionstråd med namnet

"Hängning" av en 21-årig man med alias "Lurifaxflux" (<https://www.flashback.org/t1322408>). Han berättade i det första inlägget att han tänkte ta livet av sig med en nätverkskabel och att han skulle filma och sända händelsen på webben.

Under den därpå följande timmen gjordes 30 inlägg av ett tiotal personer. Några bad honom att avstå, andra trodde att han skämtade (att han var ett "troll" som det heter på nätet) och ytterligare några uppmuntrade honom att sätta sina planer i verket. Strax efter klockan ett hängde han sig. Polisen larmades ungefär samtidigt, men kom till mannens hem ungefär en timme efter att han avlidit.

På de följande sidorna återfinns de 30 första inläggen fram till 21-åringens död. Flera av dem är svar på tidigare inlägg i samma tråd. Ovanför varje inlägg anges klockslag och respektive författares alias. Inläggen presenteras som oredigerade skärmdumpar, i syfte att öka förståelsen för denna typ av kommunikation.

Ytterligare 3400 inlägg gjordes i denna diskussionstråd och den hade 5 miljoner visningar. Tråden förblev öppen till den 22 april 2011, då den låstes av moderatorn.

I samband med diskussionstråden gjordes också en omröstning på Flashback där man kunde välja mellan två alternativ, "Vila i frid" och "Den feges utväg". Det blev totalt 9342 som röstade och de fick följande fördelning:

Vila i frid: 6815 (73 %)

Den feges utväg: 2527 (27 %)

Alternativet "den feges utväg" antyder att det finns en dömande attityd till självmord. De 30 inläggen den 11 oktober säger en hel del om hur unga människor kommunicerar om självmord på nätet. Man kan se en betydande cynism och råhet, men också uppriktigt menad empati och omsorg.

OH MY GOD!

Flashback Forum > Vetenskap & humaniora > Psykologi och psykiatri > Psykiska problem
... **Hängning**

Visa resultat för omröstning: Inga oneliners, uttryck här istället

Vila i frid		6815	72,95%
Den feges utväg		2527	27,05%

Antal röster: 9342. Du får inte rösta i den här omröstningen

ÄMNET ÄR STÄNGT Sidan 1 av 284 **1** 2 3 11 51 101 > sista » ✕

ÄMNESVERKTYG

2010-10-11, 11:51 # 1

LurifaxFlux
Medlem

Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Har bestämt mig nu för att ta livet av mig genom att hänga mig.
Har testat lite att strypa mig själv och hur det känns.
Tog lite smärtstillande för några minuter sedan (100mg dexofen och 1500mg paracetamol),
väntar just nu på att det ska börja verka.

Har satt på min webcam med ett program som gör en dump varannan sekund och slängt upp
en ftp där bilderna hamnar, kommer posta IP:Port och inloggningsuppgifter innan jag genomför
det.

Söker du en partner?
Prata med hundratals singlar från hela landet.
www.singelkontakt.se

2010-10-11, 11:55 # 2

dka
Medlem

Reg: Apr 2010
Inlägg: 590

Lycka till, då.

2010-10-11, 12:00 # 3

Nocolus
Medlem

Reg: Oct 2006
Inlägg: 953

Så illa kan det fan inte vara... När allt är som värst kan det bara bli bättre..

Nemo nisi mors

If it looks and tastes like shit its probably shit

2010-10-11, 12:02 # 4

antianal
Medlem

Reg: Jun 2008
Inlägg: 435

Dumfan, strypning är inget nöje.
Har du ingen bil .. koloxid äger ..

.. rumpan ska hålla upp jeansen .. inte tvärtom ..

SÖK PÅ FLASHBACK FORUM

SÖK

Visa ämnen Visa inlägg

Sök:

- Alla forum
- Vetenskap & humaniora
- Psykologi och psykiatri
- Psykiska problem
- Detta ämne

HETA ÄMNERN
Psykiska problem

Ängest innan jag ska resa...är jag psykiskt sjuk?

Lyxfågelfrön

ICKY STICKY

TRAVEL FORUM

Lägg upp dina egna resealbum

NYA ÄMNERN
Psykiska problem

Ängest innan jag ska resa...är jag psykiskt sjuk?

psykos vid borderline

Diagnos? (Förmodligen ej bipolär)

varför ser jag överkliga saker?

Mår inte bra.....

2010-10-11, 12:05 # 5

LurifaxFlux

Medlem

Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Citat:

Ursprungligen postat av **Nocolus**

Så illa kan det fan inte vara... När allt är som värst kan det bara bli bättre..

Nja asså jag mår inte så jätte dåligt idag, men grejen är den att jag har varit självmordsbenägen det senaste halvåret men det har alltid varit en så läskig grej att ta livet av sig som du kanske kan förstå...

Men när jag väl testade att strypa mig själv med händerna, så pass att blodkärlen i ansiktet började spricka, så kändes det inte så läskigt längre utan mer fyllt av lugn, att jag äntligen skulle komma till vila.

Citat:

Ursprungligen postat av **antianal**

Dumfan, strypning är inget nöje.

Har du ingen bil .. koloxoid äger .. 🤪

Nä har ingen bil.

Citat:

Ursprungligen postat av **Ower**

Attention whore. Vad är meningen med den här tråden egentligen?

Vet inte riktigt, har alltid känt att jag vill publicera mitt självmord haha

2010-10-11, 12:05 # 6

Storm.

Medlem

Reg: Oct 2010
Inlägg: 75

Du kommer aldrig våga, du är för feg.

Unsere Mauern brechen, aber unsere Herzen nicht!

2010-10-11, 12:08 # 7

LurifaxFlux

Medlem

Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Citat:

Ursprungligen postat av **Storm.**

Du kommer aldrig våga, du är för feg.

Haha det återstår att se 😊

Båda för mig och för er dvs

2010-10-11, 12:09 # 8

Previous

Medlem

Reg: Apr 2009
Inlägg: 34

Self-cleaning toilet paper

Reg: Apr 2009
Inlägg: 34

Jag antar att ingen kan hindra dig från att göra det, men jag hoppas du får det underbart i ditt nästa liv. Peace, Previous.

2010-10-11, 12:10 # 9

Lieva

Medlem

Reg: Dec 2007
Inlägg: 172

Tänk på fattiga människor..stympade människor..människor som är lama eller blinda..

DE har det svårt!! De kan inte förändra sitt liv!!

Du har fortfarande möjligheten att förändra ditt!!

2010-10-11, 12:10 # 10

Ower

Medlem

Reg: Dec 2009
Inlägg: 3 775

Reg: Dec 2009
Inlägg: 3 775

Det märks på det sättet du skriver på att du bara är en skojjare, gå och häng dig LurifaxFlux.

Jag vill hjälpa min kompis

Turken inom mig

Kan inte kontrollera mina tankar
(min situation ger mig spykänslor)

Vad är ÅNGEST?

Har jag förträngt ett övergrepp?

Visa fler »

Flashback
FLASHBACK INTERNET
ANONYM INTERNET

INGA
ABONNEMANGSKOSTNADER
INGA
BINDNINGSTIDER.

ANVÄND TJÄNSTEN
HUR MYCKET DU VILL,
OCH NÄR DU VILL.

Internet

SINGELKONTAKT

0939-20 800 20

2010-10-11, 12:10 # 11

Nocolus
Medlem ●

Reg: Oct 2006
Inlägg: 953

Lyssna inte på dessa nötter, Vid hängning så kommer du tappa medvetandet relativt direkt då blodflödet stoppas och därför förpassas till sydligare breddgrader..

Men som sagt.. Gör det för fan inte.. Finns inga genvägar

Nemo nisi mors

If it looks and tastes like shit its probably shit

2010-10-11, 12:12 # 12

Storm.
Medlem ●

Reg: Oct 2010
Inlägg: 75

Citat:

Ursprungligen postat av **LurifaxFlux**
Haha det återstår att se 😊
Båda för mig och för er dvs

Jag har inte provat strypning via rep men har blivit strypt på andra sätt (Kampsport) och man stocknar oftast efter några sekunder så jag tror inte att du kommer känna någon smärta direkt.

Annars kan jag rekommendera originalhängningen vilket är om du lyckas konstruera en höjd som du kan hoppa ifrån då du lär garanterat knäcka nacken.

Har du tänkt på att det kommer bli en ytterst tråkig syn för dina vänner eller eventuellt hyresvärd/motsvarande när de hittar dig? Ingen gillar ett lik.

Unsere Mauern brechen, aber unsere Herzen nicht!

2010-10-11, 12:18 # 13

sgeddingaggli
Medlem ●

Reg: Sep 2010
Inlägg: 617

Om du nu inte hänger dig , ring då för satan ambulans nu. 1500mg paracetamol + den dosen av värsta skitmedicinen dexofen.kommer koka sönder levern på dig. Du märker inget på ett par dagar, men sen jävlar få du hoppas på en donator. Det blir en värre död än genom hängning. För dör gör du med den dosenoch det är inget substanslöst rykte, utan sant.

Senast redigerad av sgeddingaggli 2010-10-11 kl. 12:31.

2010-10-11, 12:19 # 14

LurifaxFlux
Medlem ●

Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Citat:

Ursprungligen postat av **sgeddingaggli**
Om du nu inte hänger dig , ring då för satan ambulans nu. 1500mg paracetamol kommer koka sönder levern på dig. Du märker inget på ett par dagar, men sen jävlar få du hoppas på en donator. Det blir en värre död än genom hängning. För dör gör du med den dosen

Haha nej fan, normal dos är 1000mg 😊
1500mg är 3 tabletter endast, ville bara ha lite smärtstillande, inte OD ;P

Citat:

Ursprungligen postat av **Storm.**
Annars kan jag rekommendera originalhängningen vilket är om du lyckas konstruera en höjd som du kan hoppa ifrån då du lär garanterat knäcka nacken.

Hade gärna gjort så men jag har inget rep, kommer köra med nätverkskabel och är rädd att den inte skulle hålla för ett sådant fall.

Senast redigerad av LurifaxFlux 2010-10-11 kl. 12:22.

2010-10-11, 12:21 # 15

Andiders
Medlem ●

Reg: Aug 2010
Inlägg: 2 346

Wow, ännu en patetisk själ som väljer den feges utväg.

Du kunde väl ha byggt en bomb och sprängt dig själv och halva Rosengård i luften så hade du iallafall dött en hedersfull död alla skulle minnas!

I rejects your reality and substitutes my own.

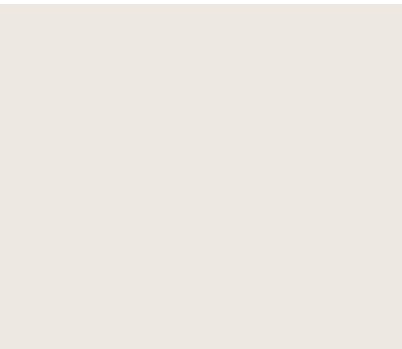
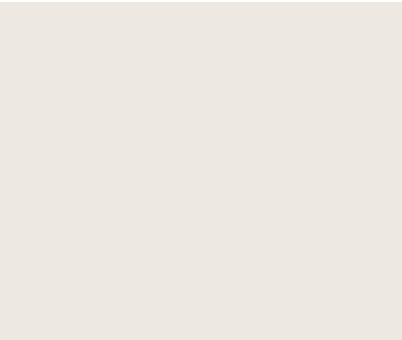
2010-10-11, 12:25 # 16

Lieva
Medlem ●

Reg: Dec 2007
Inlägg: 172

Har du skrivit något brev till dina anhöriga?

Söker du en partner?
Prata med hundratals singlar från hela landet.
www.singelkontakt.se

NYA ÄMNEN
Psykiska problem

Ångest innan jag ska resa...är jag psykiskt sjuk?

psykos vid borderline

Diagnos? (Förmodligen ej bipolär)

varför ser jag överkliga saker?

Mår inte bra....

Jag vill hjälpa min kompis

Turken inom mig

Kan inte kontrollera mina tankar (min situation ger mig spykänslor)

2010-10-11, 12:29 # 17

KjelleBenchpress
Medlem

Reg: Mar 2010
Inlägg: 843

Du vet om att du kommer att skita på dig också.
Inget häftigt sätt att bli ihågkommen som han som sket ner sig..

Sverige, landet där det är gärningsmännen som det är mest synd om..
<http://kvp.expressen.se/Nyheter/1.19...t-nyfodda-barn>
Avsluta Dina konton/bidrag/medlem till företag som smutskaster SD!
<https://www.flashback.org/t1312138>

2010-10-11, 12:33 # 18

sgeddingaggli
Medlem

Reg: Sep 2010
Inlägg: 617

Citat:

Ursprungligen postat av **LurifaxFlux**
Haha nej fan, normal dos är 1000mg 😊
1500mg är 3 tabletter endast, ville bara ha lite smärtstillande, inte OD ;P

Hade gärna gjort så men jag har inget rep, kommer köra med nätverkskabel och är rädd att den inte skulle hålla för ett sådant fall.

Tänkte fel, hade fel om dosen.

2010-10-11, 12:36 # 19

LurifaxFlux
Medlem

Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Citat:

Ursprungligen postat av **Lieva**
Har du skrivit något brev till dina anhöriga?

Nä, tror inte jag kommer göra det heller.
Är en lite för inåtvänd person...

Citat:

Ursprungligen postat av **KjelleBenchpress**
Du vet om att du kommer att skita på dig också.
Inget häftigt sätt att bli ihågkommen som han som sket ner sig..

Får väl sätta mig och klämma ordentligt en stund då 😊
Är rätt nervös så jag blir kissnödig stup i kvarten xD

2010-10-11, 12:39 # 20

Licki
Medlem

Reg: Dec 2008
Inlägg: 897

Är det långt kvar? Jag ska åka och jobba snart nämligen....

Jag har 3 fötter och en svans.

2010-10-11, 12:40 # 21

Lieva
Medlem

Reg: Dec 2007
Inlägg: 172

Finns det något som kan få dig att ändra dig?

2010-10-11, 12:42 # 22

Lieva
Medlem

Reg: Dec 2007
Inlägg: 172

Citat:

Ursprungligen postat av **LurifaxFlux**
Nä, tror inte jag kommer göra det heller.
Är en lite för inåtvänd person...

Skriv nånting bara. Dina anhöriga kommer få ett helvette annars.. Been there 😞

Vad är ÅNGEST?

Har jag förträngt ett övergrepp?

Visa fler »

Flashback
FLASHBACK INTERNET
ANONYM INTERNET

INGA
ABONNEMANGSKOSTNADER
INGA
BINDNINGSTIDER.

ANVÄND TJÄNSTEN
HUR MYCKET DU VILL,
OCH NÄR DU VILL.

Internet

SINGELKONTAKT

0939-20 800 20

2010-10-11, 12:48 # 23

LurifaxFlux
Medlem ●
Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Citat:
Ursprungligen postat av **Lieva**
Skriv nånting bara. Dina anhöriga kommer få ett helvete annars.. Been there 😞

Ok, får ta och göra det då.

Citat:
Ursprungligen postat av **Licki**
Är det långt kvar? Jag ska åka och jobba snart nämligen....

Känner inget av smärtstillanden än, minns inte hur lång tid det tar.
FTPn kommer såklart ligga uppe tills någon stänger av min dator, men tror inte det är de första de tänker på när de kommer in hit :P
Någon kan ju ta backup eller så...

2010-10-11, 12:54 # 24

Lieva
Medlem ●
Reg: Dec 2007
Inlägg: 172

Kan du inte berätta lite om ditt liv TS?

2010-10-11, 13:02 # 25

LurifaxFlux
Medlem ●
Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Citat:
Ursprungligen postat av **Lieva**
Kan du inte berätta lite om ditt liv TS?

Jag är en kille på 21 år.
Jag har ett bra liv, pluggar i min egen takt, egen lägenhet, bra inkomst från försäkringskassan (aktivitetsersättning + bostadstillägg).

Har aspergers syndrom / högfungerande autism.
Är överdrivet sårbar (känslomässigt)...
Har rätt dålig social förmåga vilket gör mig till en något ensam person.

Tycker att jag har haft en bra uppväxt trots mycket krångel i skolan.

Makes no sense att jag vill ta livet av mig? Nä jag vet 😞

2010-10-11, 13:03 # 26

Forbliranonym
Medlem ●

Gör det inte man måste kunna se lösningar på allt.
Off Topic: Kan du inte ge dina kära fb vänner en live show istället? 😞

Senast redigerad av Forbliranonym 2010-10-11 kl. 13:57.

Reg: Mar 2010
Inlägg: 4 918

2010-10-11, 13:06 # 27

LurifaxFlux
Medlem ●
Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

Börjar känna att jag håller på och ändra mig om jag vill ta livet av mig, så jag får skynda på mig lite...

<ftp://85.24.192.65:56000/> <- kopiera + klistra in, fungerar inte annars
Användarnamn: user
Lösenord: pass

Edit: väntar på att lite fler ska hoppa in hehe

Senast redigerad av LurifaxFlux 2010-10-11 kl. 13:09.

2010-10-11, 13:09 # 28

Lieva
Medlem ●
Reg: Dec 2007
Inlägg: 172

Citat:
Ursprungligen postat av **LurifaxFlux**
Jag är en kille på 21 år.
Jag har ett bra liv, pluggar i min egen takt, egen lägenhet, bra inkomst från försäkringskassan (aktivitetsersättning + bostadstillägg).

Har aspergers syndrom / högfungerande autism.
Är överdrivet sårbar (känslomässigt)...
Har rätt dålig social förmåga vilket gör mig till en något ensam person.

Tycker att jag har haft en bra uppväxt trots mycket krångel i skolan.

Makes no sense att jag vill ta livet av mig? Nä jag vet 😞

Nä...men innerst inne mår du dåligt..annars skulle du ju inte ta dit liv ellerhur?

NYA ÄMNEN
Psykiska problem

Ängest innan jag ska resa...är jag psykiskt sjuk?

psykos vid borderline

Diagnos? (Förmodligen ej bipolär)

varför ser jag överkliga saker?

Mår inte bra....

Jag vill hjälpa min kompis

Turken inom mig

Kan inte kontrollera mina tankar (min situation ger mig spykänslor)

Vad är ÄNGEST?

Har jag förträngt ett övergrepp?

Visa fler »

2010-10-11, 13:13 # 29

LurifaxFlux
Medlem ●
Reg: Oct 2010
Inlägg: 9

alright lets do it

2010-10-11, 13:13 # 30

Mikeman77
Medlem ●

Du är ett troll tror jag.
Hejdå.

Reg: Aug 2005
Inlägg: 64

Flashback

**FLASHBACK INTERNET
ANONYM INTERNET**

**INGA
ABONNEMANGSKOSTNADER
INGA
BINDNINGSTIDER.**

**ANVÄND TJÄNSTEN
HUR MYCKET DU VILL,
OCH NÄR DU VILL.**

Internet

SINGELKONTAKT

Flashbacks administratör har inte kommenterat händelsen eller tråden i media, trots upprepade försök från flera redaktioner. Däremot skrev han en lång text på Flashback den 14 oktober, tre dagar efter självmordet, där man bland annat kan läsa följande:

”Syftet med forumet [”*psykiska problem*”] är att människor som mår dåligt här ska kunna få hjälp. Detta har under åren fungerat över förväntan. ...Vi tror inte att detta ökar antalet självmord, utan snarare att det minskar dem.”

Enligt administratören är forumet ”ett lysande exempel på hur Flashback fyller en funktion i samhället.”. Administratören skriver också att ”...de som uppmanat användarna att begå självmord har många gånger fått sina inlägg raderade då de ofta bryter mot regel 0.03 [*håll er till ämnet i tråden*]”.

Avslutningsvis skriver Administratören att ”Det är inte förbjudet att diskutera självmord ...det är extra viktigt att det även finns platser där man kan vara anonym” och att det är ”...tveksamt ifall användarnas respons kunde ha påverkat honom.”

Diskussionstråden på Flashback och Administratörens kommentarer föranleder några reflektioner:

1. Administratören – och några av deltagarna i diskussionstråden – tycks tro att det inte går att förhindra självmordsnära personer från att ta sitt liv. Detta strider mot etablerad vetenskap i suicidprevention.
2. Flera av deltagarna faller kommentarer som kanske inte är avsedda att uppmuntra till självmord, utan snarare ska ses som en sarkastisk uppmaning/utmaning (”Du kunde väl ha byggt en bomb och sprängt dig själv och halva Rosengård i luften så hade du iallafall dött en hedersfull död alla skulle minnas!”) Man kan tänka sig att dessa inlägg egentligen syftar till att få 21-åringen att besinna sig, men även denna typ av kommentarer kan missförstås av den självmordsnära.
3. Flera deltagare tror att 21-åringen luras (att han är ett ”troll”)

Man kan också fråga sig om något av inläggen skulle ha betraktats som ett brott mot en eventuell lag som förbjöd hets mot självmord. Några av inläggen skulle sannolikt ha varit förbjudna med den lagstiftning som finns i Australien (se nedan).

3.

Fakta om självmord i Sverige

Varje år begår ungefär 1400 personer självmord i Sverige. Det är ungefär fem gånger fler än antalet döda i trafiken (ca 270 år 2010), men det är ändå en minskning jämfört med situationen på 1980-talet. De senaste 30 åren har självmordsfrekvensen i Sverige nästan halverats från toppåret 1980, då 2243 svenskar tog sitt liv. En anledning till minskningen är användningen av antidepressiva läkemedel, men även ett förbättrat självmordspreventivt arbete inom vården.

Minskningen i självmord gäller dock främst åldrarna över 25 år. Självmorden i de yngre åldrarna har inte sjunkit i samma takt. År 1980 avled 35 ungdomar i åldern 15–19 år till följd av självmord. År 2006 hade antalet stigit till 49 och år 2008 till 66.

Det är ungefär dubbelt så många män som kvinnor som tar sitt liv. I åldersgruppen 15–44 år är självmord den vanligaste dödsorsaken för män, och för kvinnor är det den näst vanligaste.

Den åldersgrupp som fortfarande har flest fullbordade självmord är medelålders personer, 45–64 år. Självmordsförsök är dock betydligt vanligare bland de yngre, 16–24 år, i synnerhet kvinnor. Man brukar räkna med att antalet självmordsförsök är ungefär 10 gånger större än antalet fullbordade självmord. Mörkertalet är dock stort eftersom många självmordsförsök inte kommer till sjukvårdens kännedom och blir därmed inte registrerade.

Personer med lägre utbildning löper större risk att dö genom självmord. Det är också vanligare med självmord bland mottagare av försörjningsstöd (tidigare socialbidrag).

Vid jämförelser med andra länder placerar sig Sverige i mitten, åtminstone om man jämför med länder i Europa. De

tidigare öststatsländerna och andra länder i social omvandling har höga självmordstal, i synnerhet Ungern, Litauen, Ryssland, Kazakstan, Estland och Lettland. Medelhavsländer som Grekland, Spanien och Portugal har låga självmordstal, sannolikt beroende på de täta sociala nätverken och kanske även religionen.

År 2007 presenterade den svenska regeringen en nollvision för självmord. ”Ingen ska behöva hamna i en så utsatt position att den enda utvägen upplevs vara att begå självmord” deklarerade det ansvariga statsrådet Maria Larsson.

Riksdagen antog i juni 2008 en nationell handlingsplan för suicidprevention. Den bygger på nio strategier:

1. Att förbättra livschanser för mindre gynnade grupper.
2. Att minska alkoholkonsumtionen generellt och i högriskgrupper.
3. Att minska tillgänglighet till höggradigt dödliga medel för självmord.
4. Att börja hantera självmord som psykologiska olycksfall.
5. Att fånga upp fler med medicinska, psykologiska och psykosociala insatser.
6. Att sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska självmord.
7. Att öka kunskapen om självmordsnära personer hos personal och andra nyckelpersoner i vården.
8. Att införa händelseanalys av Lex Maria-anmälda självmord.
9. Att stödja frivilligorganisationer.

DIAGRAM 1: SJÄLMORDSTAL I ÅLDERSGRUPPEN 15-19 ÅR (ANTAL SJÄLMORD PER 100.000 INVÅNARE; SÄKRA OCH OSÄKRA SJÄLMORD). ÅR 2008 VAR DET 42 POJKAR OCH 24 FLICKOR I ÅLDERN 15-19 ÅR SOM BEGICK SJÄLMORD. KÄLLA: NATIONELL PREVENTION AV SUICID OCH PSYKISK OHÄLSA (NASP)

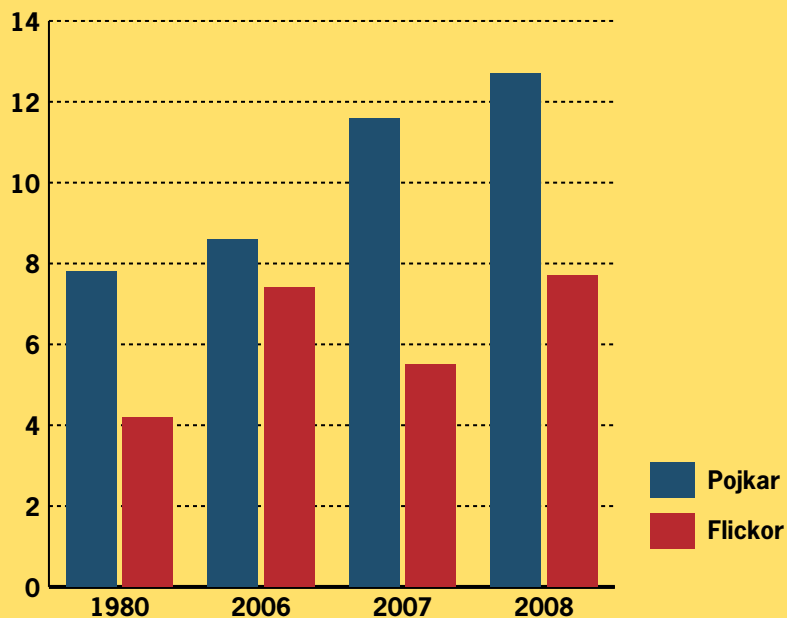
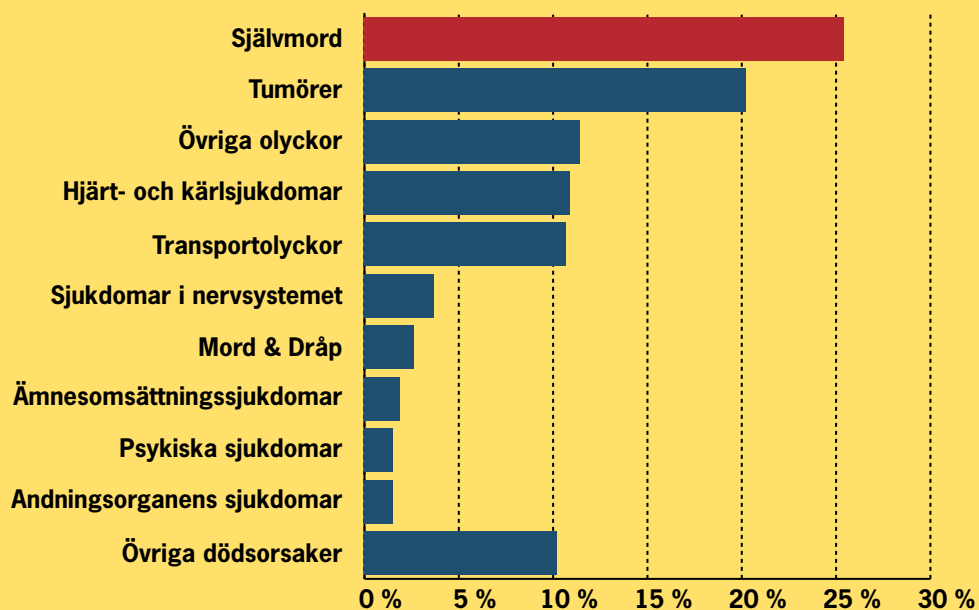

DIAGRAM 2: VANLIGASTE DÖDSORSAKERNA I ÅLDERN 15-44 ÅR KÄLLA NATIONELL PREVENTION AV SUICID OCH PSYKISK OHÄLSA. KÄLLA: NATIONELL PREVENTION AV SUICID OCH PSYKISK OHÄLSA (NASP)

4.

Vad ska man göra om någon hotar att ta livet av sig?

NÄSTAN ALLA SOM TAR LIVET AV SIG ÄR DEPRIMERADE. DET ÄR VIKTIGT ATT VETA EFTERSOM DEPRESSION ÄR ETT TILLSTÅND SOM FÖRÄNDRAS ÖVER TID OCH SOM DET FINNS BRA BEHANDLING MOT.

MEN FÖR MÅNGA ÄR DET SÅ SKAMLIGT OCH PINSAMT ATT MÅ PSYKISKT DÅLIGT ATT DE INTE SÖKER HJÄLP. ATT VÅGA PRATA ÖPPET OM DEPRESSION OCH SJÄLMORD MED NÅGON KAN DÄRFÖR VARA TILL AVGÖRANDE HJÄLP. DET ÄR ETT FÖRSTA STEG MOT ATT SÖKA HJÄLP, OCH FÖREBYGGER DÄRMEDE SJÄLMORD.

VAD SKA MAN VARA UPPMÄRKSAM PÅ?

I listan här nedan ser du några tecken som tyder på att en person är deprimerad. Reflektera över vilka som stämmer på den du oroar dig för. Det finns några saker man bör vara extra uppmärksam på, några varningssignaler för självmord. Du ser dem i en ytterligare lista.

Tecken på depression

- Har ihållande känslor av sorg eller tomhet
- Har många negativa tankar och känslor av hopplöshet och hjälplöshet.
- Känner sig värdelös och tyngd av skuld
- Är överdrivet självkritisk och ser ner på sig själv
- Droghmissbruk
- Har ont i kroppen eller känner sig yr - utan någon medicinsk förklaring
- Har ingen lust att göra saker som man brukar gilla att göra
- Vill inte äta och kan inte sova
- Är irriterad, gråter mer, har ångest eller panikattacker
- Får oförklarliga vredesutbrott
- Är ständigt orolig eller överdrivet rädd
- Har svårt att koncentrera sig, komma ihåg eller fatta beslut
- Är överdrivet intresserad av dödstecken i musik, bilder och böcker
- Tänker på självmord, planerar eller genomför självmordsförsök

Varningssignaler för självmord

- Har självmordstankar
- Förändrar eller ökar sitt droghmissbruk
- Har starka känslor av meningslöshet och hopplöshet
- Känner sig fångad, har en känsla av att det inte finns någon utväg
- Drar sig undan från familjen, kompisar och saker som ska hända
- Får plötsliga och ovanliga vredesutbrott
- Har stark ångest
- Sinnesstämningen förändras dramatiskt
- Pratar om självmord
- Är upptagen av döden
- Verkar plötsligt lyckligare och lugnare
- Är ointresserad av saker den brukar bry sig om
- Besöker eller ringer plötsligt till viktiga personer
- Ger bort saker som är viktiga för en

VAD SKA MAN GÖRA?

Om du ser varningssignaler för självmord behöver du starta en dialog genom att ställa frågor. Att prata på ett öppet, icke dömande och icke konfrontativt

sätt kan leda till att personen söker den professionella hjälp som den behöver. Frågor som är ok att ställa kan t ex vara:

- Mår du ibland så dåligt att du funderar på att ta ditt liv?
- Har du planer på att ta livet av dig?
- Har du tänkt på när du skulle göra det? Idag, i morgon, nästa vecka?
- Har du tänkt ut en metod för hur du skulle gå till väga?

Genom att ställa de här frågorna får du en bättre bild av om personen är i omedelbar fara. Om så är fallet måste ni skaffa akut hjälp. En självmordsnära person behöver träffa någon från psykiatrin på en gång. Ring 112 eller åk till en akutmottagning. Nationella hjälplinjen på telefon 020-220060 är också en resurs för den du oroar dig för, eller för dig själv. Kom ihåg att alltid ta självmordstankar eller planer på allvar!

Gå inte med på att hålla någons självmordsplaner hemliga. Bekymra dig inte över att du kanske förstör en relation om du känner att det finns fara för livet. Det är bättre att förlora en vänskap genom att bryta ett förtroende än att gå på en begravning. Och för det mesta går det att bli sams igen. Kanske kommer personen senare att tacka dig för att du räddat dennes liv.

Försök inte att förminska problemen eller vädja till någons samvete för att få den att ändra sig. Vad du tycker om en persons situation är ovidkommande. Att försöka övertyga personer som mår psykiskt dåligt att det inte är så farligt, eller att de ju har allt att leva för, kan öka deras känsla av skuld och hopplöshet. Försäkra dem istället om att det finns hjälp att få, att depression går att behandla och att självmordstankar förändras över tid. Livet kan bli bättre! Försök att förmedla hopp och beskriv att det kan vara bra att ge olika behandlingsalternativ en chans.

Om du känner att personen inte är i omedelbar fara, bekräfta personens rätt att få känna som den gör och erbjud dig att ni tillsammans söker hjälp. Se till att ni genomför det. Här måste du stå på dig! Hjälp till att etablera en kontakt med BUP eller vuxenpsykiatrin genom att ringa eller följa med till ett första besök. Utgå inte ifrån att du tränger dig på eller att din envishet är oönskad. Att riskera att ni blir osams, eller att du känner dig sårad, är en risk värd att ta om någons liv står på spel!

En person som är självmordsnära är psykiskt instabil. En ironisk menad kommentar från någon i omgivningen i stil med ”ja men kom igen, begå självmord då” kan misstolkas och ska undvikas.

Självmord är ofta impulshandlingar. Självmordsnära människor är ofta ambivalenta in i det sista. Det går att påverka dem.

5.

Självreglering? Internetföretagens och användarnas möjligheter

Det heter ofta att Internet är svårt eller omöjligt att reglera – att det är total frihet som är regeln. Dock finns det ofta normer för vad som är acceptabelt respektive inte acceptabelt beteende på nätet. En viss självreglering förekommer.

Den ovan refererade webbplatsen, Flashback, är en av Sveriges mest populära sajter och har tusentals besökare varje dag. Deras diskussioner modereras i efterhand. De har en detaljerad regelsamling (<https://www.flashback.org/regler>) som bland annat förbjuder uppvigling till lagbrott, hatbrott, barnpornografi, grova personangrepp och narkotikahandel. Det finns följaktligen en möjlighet för Flashback att stoppa hets till självmord på egen hand, även om det är sannolikt att det skulle underlättas om hets till självmord var förbjudet i lag.

I frågan om självmord har Flashback dock inte tagit ställning och Flashback har aldrig i medierna kommenterat händelsen i oktober 2010 då en 21-åring begick självmord.

Ett problem är att många webbplatser som är självmordsfrämjande hamnar högt i Googles sökmotorer. När man söker på begreppet ”självmord” i Google i Sverige kommer ”Svensk självmordsguide” på andra plats (www.sjalvmord.com), Google säger sig inte ha möjlighet att påverka detta (konversation Googles Norden-chef med Michael Westerland 2010). Ett alternativ för Google vore dock att genom egen annonsering lyfta självmordskritiska/preventiva sajter genom sökmotorannonsering såsom Adwords.

Företaget Facebook har fått allt större krav på sig att agera vid potentiella självmord. Flera användare har an-

nonserat sina planer på att begå självmord på Facebook, och julen 2010 var det en kvinna i Storbritannien som dog kort efter att ha meddelat sina Facebook-vänner att hon skulle ta livet av sig. Flera av vännerna kommenterade kvinnans hot, men ingen varnade polisen eller andra instanser.

Fallet bidrog till att Facebook senare inledde ett samarbete med den brittiska organisationen Samaritans, och användare på Facebook (även i Sverige) kan nu anmäla misstänkta hot om självmord.

Proceduren är något komplicerad och dessvärre sannolikt okänd för flertalet Facebook-användare. Det kräver att besökaren går in på sajtens Hjälpcenter och sedan söker på begreppet ”självmord”. Man får då tips om hur man ska hantera situationen och ett formulär där man kan registrera hot om självmord. Facebooks personal kan därefter informera polisen som i sin tur har möjlighet att kontakta den som har gjort inlägget med självmordshotet.

En förenklad rapporteringsprocedur för hot om självmord, och en ökad insikt om möjligheten att rapportera och förhindra självmord vore önskvärt. Internetföretagen skulle kunna bidra till detta enskilt och som bransch.

6.

Andra länders erfarenheter av lagstiftning

De flesta länder saknar lagstiftning som reglerar medverkan till självmord. Ett fåtal länder har dock tagit frågan om kriminalisering av medverkan till självmordshandlingar ett steg längre. I Portugal antogs 1995 en bestämmelse angående uppmaningar till självmord som lyder:

“A person who, by any means, promotes or advertises products, objects or methods designed to cause death, in such a manner as to provoke [incite] suicide, shall be liable to imprisonment for a term not exceeding 2 years or a fine not exceeding 240 days”.

Även Frankrike antog ett förbud i januari 2002, som innebär att varje form av propaganda (uppmuntran) till självmordshandlingar eller spridning av anvisningar om självmordsmetoder är straffbar. Dessa länders förbud skulle alltså kunna tillämpas på information och kommunikation på Internet, dock finns ännu inga dokumenterade fall.

Till skillnad från de mer generella förbuden i Portugal och Frankrike genomfördes det en mer specifik ändring i lagen i Australien 2005 (som trädde i kraft 2006), vilken innebar att Internetsidor om självmord kriminaliserades. Den australiensiska lagstiftningen beskrivs mer i detalj nedan.

Diskussioner om reglering och lagstiftning förs även i många andra länder. I exempelvis Storbritannien har samtal förts mellan hälsovårdande myndigheter, den suicidpreventiva organisationen Samaritans och Internetleverantörer om vilka åtgärder som kan vidtas mot webbsidor som uppmuntar människor att ta sina liv. I Danmark har en utredning i

frågan kommit till slutsatsen att avråda från ett förbud mot Internetsidor som uppmunar till självmord.

Även i Norge har frågan utretts. I en rapport från 2007 menar utredarna att nackdelarna med ett sådant förbud antagligen är större än fördelarna. Författarna menar att om självmordsinformation förbjöds skulle det i praktiken vara mycket svårt att formulera och efterleva innehållet i en sådan lag. Brian Mishara och David Weisstub har i en artikel sammanfattat mycket av det som ses som problemen med lagstiftning och reglering inom området: Saken är komplex då det bland annat rör grundläggande frågor om yttrandefrihet och att Internet utgör en global kommunikationsrymd som inte rymms inom en och samma jurisdiktion. Vidare menar författarna att det idag inte finns tillräckliga vetenskapliga belägg för att Internetbaserad information och kommunikation har en kausal inverkan på faktiskt självmordsbeteende.

Självmordsfrekvensen har heller inte ökat i de flesta länder i samband med att Internet blivit åtkomligt för fler människor. Dock menar de flesta som satt sig in i ämnet att det är mycket viktigt att öka medvetenheten om den risk det kan innebära för självmordsnära att besöka självmordsförespråkande webbsidor. För att reducera dessa potentiella risker behövs en självreglering bland Internetleverantörer och en filtrering av webbsidor i hem, skolor och miljöer där unga sårbara vistas, för att på det sättet blockera de ”farligaste” webbsidorna. Det har också pekats på möjligheterna att använda sig av redan befintliga ramverk för att på det sättet försöka minimera riskerna med självmordsuppma-

ningar och tydligt självmordsförespråkande webbsidor på Internet.

Exempelvis skulle man kunna arbeta för en ändring i Europakonventionen om datakriminalitet, som bland annat säger att varje land (som lyder under Europakonventionen) måste skapa lagar som gör det möjligt att stoppa produktion, distribution och lagring av barnpornografi, så att denna även gällde självmordsförespråkande information och kommunikation. Denna konvention skulle kunna utgöra ett naturligt ramverk och att arbeta för en sådan ändring vore en enklare uppgift (om än svår) än att börja med helt nya lagförslag. Flera forskare anser också att man kan argumentera för att åtminstone starkt självmordsuppmånande kommunikation på Internet riktat till minderåriga kan vara lika skadligt som barnpornografi. I engelska BBC NEWS (2006-09-10) uttryckte sig en förälder, vars son begick självmord som var relaterat till Internet, på följande vis: "It is illegal to groom a child for sex, but not to kill themselves. That seems wrong. What we need is for the government to make it illegal".

AUSTRALIEN

År 2005 antog Australien en lag som sedermera blev *the Criminal Code Amendment (Suicide Related Material Offences) Act*, vilken har gällt som federal lag sedan 2006. Vad som olagligförklarats är "[u]sing a carriage service for suicide related material" (se www.austlii.edu.au/au/legis/cth/num_act/ccarmo2005452/sch1.html), så att, för att citera Andrew Haesler sc, Deputy Senior Public Defender, "it is now an offence to use or possess for use on a carriage service (i.e. the Internet), suicide related material, which directly or indirectly counsels or incites committing or attempting to commit suicide." (se www.lawlink.nsw.gov.au/lawlink/pdo/ll_pdo.nsf/pages/PDO_newcriminallegislation2006)

Med andra ord inriktar sig lagen främst på Internet och liknande tekniska media (carriage services), och alltså inte på mer traditionell kommunikation. Då en ledamot som motsatte sig lagen valde att göra uttalanden i parlamentet som synbarligen strider mot lagen, så som att förklara hur en viss typ av självmord rent tekniskt bör utföras, betraktades själva det muntliga yttrandet inte som kriminellt, och det ansågs inte heller lagstridigt att inkludera det i det tryckta protokollet; däremot ströks det från onlineversionen av det sistnämnda, då ett inkluderande hade brutit mot lagen.

The Suicide Related Material Offences Act inkluderar två

olika brott. Som all angloamerikansk straffrättslig reglering är utformningen mycket detaljerad och tillämpningen kringgärdad av specificerade förutsättningar. Det gör det svårt att "översätta" till svensk strafflagstiftning som inte är lika detaljerad till sin natur.

För det första är "[a] person ... guilty of an offence if:

- (a) the person:
 - (i) uses a carriage service to access material; or
 - (ii) uses a carriage service to cause material to be transmitted to the person;

or

- (iii) uses a carriage service to transmit material; or
- (iv) uses a carriage service to make material available; or
- (v) uses a carriage service to publish or otherwise distribute material;

and

- (b) the material directly or indirectly counsels or incites committing or attempting to commit suicide; and

- (c) the person:

- (i) intends to use the material to counsel or incite committing or attempting to commit suicide; or
- (ii) intends that the material be used by another person to counsel or incite committing or attempting to commit suicide. (se www.austlii.edu.au/au/legis/cth/num_act/ccarmo2005452/sch1.html)

Straffet består av 1000 "penalty units".

Det är likaledes olagligt, och ger vid dom samma straff, att använda Internet eller liknande teknik för att bese, överföra, göra åtkomligt, publicera eller på annat vis sprida material som direkt eller indirekt

- (i) promotes a particular method of committing suicide; or
- (ii) provides instruction on a particular method of committing suicide;

and

- (c) the person:

- (i) intends to use the material to promote that method of committing suicide or provide instruction on that method of committing suicide; or

- (ii) intends that the material be used by another person to promote that method of committing suicide or provide instruction on that method of committing suicide; or
- (iii) intends the material to be used by another person to commit suicide.

I och med att lagen är så bred har det särskilt tillagts att ämnet i sig inte är olagligt att diskutera, och den förhärskande juridiska ståndpunkten synes vara att “[i]t must be shown that the material was possessed with the intention that the material be used to counsel or incite committing or attempting to commit suicide. A person is not guilty of an offence against the subsection merely by using the service to engage in public discussion or debate about euthanasia or suicide or to advocate reform of the law relating to euthanasia or suicide or if they do not intend to use the material concerned to counsel or incite committing or attempting to commit suicide.” (se www.lawlink.nsw.gov.au/lawlink/pdo/ll_pdo.nsf/pages/PDO_newcriminallegislation2006)

Emellertid är den faktiska lagtexten mindre tydlig, och konstaterar endast att man inte är skyldig till brott mot den första lagen

merely because the person uses a carriage server to:

- (a) engage in public discussion or debate about euthanasia or suicide; or
- (b) advocate reform of the law relating to euthanasia or suicide;

if the person does not:

- (c) intend to use the material concerned to counsel or incite committing or attempting to commit suicide; or
- (d) intend that the material concerned be used by another person to counsel or incite committing or attempting to commit suicide.

och likaledes att man inte är skyldig till brott mot den andra lagen bara för att man använt Internet eller liknande teknik för att delta i offentlig diskussion eller debatt om eutanasi eller självmord eller propagera för reform av lagstiftningen gällande dessa frågor, såvida man inte

- (c) intend to use the material concerned to promote a method of committing suicide or provide instruction on a method of committing suicide; or

- (d) intend that the material concerned be used by another person to promote a method of committing suicide or provide instruction on a method of committing suicide;

or

- (e) intend the material concerned to be used by another person to commit suicide. (se www.austlii.edu.au/au/legis/cth/num_act/ccarmo2005452/sch1.html)

Att avsikten måste bevisas vara att uppmuntra till självmord är alltså en tolkning, och inte klart stadfäst i själva lagen. Med tanke på dess mycket stora omfång (”material som direkt eller indirekt råder eller uppmuntrar begående av eller försök att begå självmord”, en bred definition som inte tycks ha modifierats eller förtydligats), och att beviskravet gällande intention inte är helt tydligt uttryckt, torde lagen, om den applicerats i Sverige, omfatta en lång rad hemsidor, inklusive [sjalvmord.com/Svenska Självmordsguiden](http://sjalvmord.com/Svenska_Sjalvmordsguiden), i och med att denna indirekt uppmuntrar till självmord, sprider självmordsrelaterat material samt informerar om olika metoder att ta sitt liv. Tekniskt sett bör även t.ex. chatkonversationer falla under lagen, då de per definition använder sig av den slags ”carrier service” som åsyftas.

Det huvudsakliga argumentet för införandet av lagen är att ett flertal studier visar att den typ av uppmuntran som många självmordshemsidor erbjuder synes öka antalet självmord, särskilt bland unga, vars självmordstendenser här får näring och uppmuntran av likasinnade. Inte sällan har denna slags hemsidor underlättat bildandet av självmordspakter med ett flertal offer.

De huvudsakliga motargumenten är dels principiella, dels praktiska. För det första att lagen strider mot den grundläggande yttrandefriheten. Dess vida formulering riskerar att hämma debatt i ämnet och göra det svårt att propagera för eutanasi. Det är även tveksamt hur effektiv den faktiskt kan vara, i och med att Internet till sin natur är så internationellt. Vidare har det anförts att det är svårt att ha en lag som i bevisföringen bygger på den tilltalades intention, vilken knappast är empiriskt åtkomlig.

Det är svårt att dra några slutsatser om lagens vidare effekter, fränsett att många australiensiska självmordshemsidor har lagts ned. Forskare menar dock att antalet självmord sannolikt sjunkit som en konsekvens av detta, delvis för att bristen på lokala hemsidor gör det svårare att upprätta lokala självmordspakter.

Svensk lagstiftning

Svensk lag straffbelägger inte självmord. Det är inte ett brott att döda sig själv, och därav följer enligt straffrättsliga principer att det inte heller är ett brott att främja ett självmord; medverkan till självmord är inte straffbart. Vad som redan idag, åtminstone i teorin, kan utgöra ett brott är att förmå någon att begå självmord genom så stark påtryckning att det är jämförligt med ett aktivt dödande. Det är i en sådan situation teoretiskt möjligt att se den påtryckande som medelbar gärningsman och döma honom/henne för *mord* (3 kap. 1 § brottsbalken) eller, om brottet m.h.t. omständigheterna som föranlett gärningen eller eljest är att anse som mindre grovt, dråp (3 kap. 2 § brottsbalken).

Möjligheten att en svensk domstol skulle döma för mord eller dråp när någon gjort inlägg av hetsande art på Internet till en person som synts i färd med att begå självmord är dock i realiteten mycket liten. Vad som möjligen är mer realistiskt att tänka sig är att ett sådant förfarande skulle kunna föranleda ett åtal för *vållande till annans död* (3 kap. 7 § brottsbalken), alltså att den pådrivande anses ha av oaktsamhet orsakat den andres död.

För mord/dråp krävs att åklagaren kan styrka att inlägget gjorts med uppsåt att den andre därigenom skulle förmås utföra självmordet, dvs. (som minimikrav) att pådrivaren insett att han skapade en risk för en sådan effekt och, när inlägget gjordes, inte såg en sådan utgång som skäl att avstå från inlägget. Vållandebrottet kräver antingen att han insett risken men inte var hänsynslös på det nyss angivna sättet, eller att han inte insett risken men borde ha gjort detta. Även för ett oaktsamhetsansvar måste dock åklagaren kunna styrka att självmordet var en adekvat kausal (rimlig, logisk) följd av den pådrivandes agerande. Detta är säkert i praktiken ofta omöjligt.

Om man verkligen menar att ett straffansvar ska gälla – att förfarandet definitivt är straffvärt och att en straffsanktionering behövs som markering och signal i det nya kommunikationssamhället – då kan man diskutera om det inte bör finnas ett specifikt straffstadgande för detta.

Ett sådant måste då utformas så att det träffar just sådant förfarande som definitivt är förkastligt, men inte annat och mer. Det bör inte vara teknikberoende utan inriktas på det pådrivande förfarandet som sådant, mot en person vars psykiska tillstånd uppenbart utgör risk för ett förestående självmord.

En sådan straffbestämmelse skulle kunna ha följande utformning:

Den som utövar påtryckning mot en person för att förmå denne att begå självmord eller, när han eller hon uppfattat att en person är i färd med att eller har allvarliga planer på att begå självmord, uppsåtligt utövar påtryckning mot honom eller henne att fullfölja självmordet, döms för *hets till självmord* till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Den som begår en sådan gärning av grov oaktsamhet döms, om den mot vilken påtryckningen riktats därefter begår självmord, för *vållande till självmord* till fängelse i högst fyra år.

Frågan om ett straffansvar i den här formen – eller liknande – bör tas upp under en tid då det inte just har inträffat en sådan händelse, som ju ges stor uppmärksamhet i medierna och för en tid vållar starka känslor. Att det inte är en otänkbar eller ens osannolik situation vi här talar om är tyvärr klart. Vi menar att vuxenvärlden måste överväga alla tänkbara möjlig-

heter att förhindra att labila ungdomar drivs över gränsen till självmord. Ett så ingripande steg som en kriminalisering kan kännas alltför djärvt – kanske t.o.m. kontraproduktivt. Det får diskussionen utvisa.

Vad som också bör övervägas är om det borde finnas en skyldighet att ingripa för att förhindra eller försöka förhindra ett självmord. Den frågan hör uppenbart samman med den fråga som ställs i rubriken till ett remitterat betänkande, sou 2011:16 Allmän skyldighet att hjälpa nödställd?, men den behandlas inte däri. I det betänkandet avvisas tanken att Sverige skulle införa en straffrättslig skyldighet att, när de är möjligt utan fara för en själv, bistå den som är i nöd. Ett av argumenten som utredaren anför mot en sådan skyldighet är att det redan finns en straffbestämmelse som träffar den som underlåter att anmäla ett allvarligt brott som är ”å färde”. De brott där detta gäller är bl.a. mord, dråp, grov misshandel och grova sexualbrott.

Någon skyldighet att anmäla ett självmord som är ”å färde” finns däremot inte. Om man menar att det är en medborgerlig plikt att åtminstone slå larm när ett självmord uppenbart är förestående skulle alltså lagstiftning vara nödvändig. Om man ser det som angeläget att den som upptäcker ett förestående självmord också försöker ingripa preventivt utgör detta ytterligare ett skäl – förutom de som redovisas i betänkandet men som utredaren alltså inte ansett tillräckliga – *för* att införa en bestämmelse om en skyldighet att bistå nödställd.

Ett par riksdagsledamöter, Anita Brodén (fp) och Tuve Skånberg (kd), har i några motioner till Riksdagen på senare år föreslagit att frågan om suicidhets på Internet borde utredas. Brodén påpekar i en motion att den som hetsar eller sprider metoder för självmord själv kan vara i behov av hjälp,

men det kan också vara en människa som rent ideologiskt menar att den hjälper världen med sitt agerande. Brodén menar att vållandebrottet måste kunna prövas och att det är dags att överväga ett nytt lagrum som reglerar denna form av brottsliga gärning. Tuve Skånberg är inne på samma linje och menar att ett förbud bör utredas och att statliga medel borde nyttjas till sökordsoptimering på nätet. Motionerna har avslagits i Kulturutskottet med motivet att det redan görs många insatser för att bistå ungdomar på nätet.

FÖRENINGEN PSYKISK HÄLSA

Själv mord är idag den vanligaste dödsorsaken bland unga vuxna. Flera av självmorden på senare år har skett i anslutning till Internet, och självmord är en fråga som ofta diskuteras på nätet. Många av konversationerna tyder på en bristande kunskap om riskerna med denna typ av kommunikation.

Vi vet att det går att förhindra självmord och vi vet att självmordsnära personer ofta är tveksamma in i det sista. Det är hög tid att vi mera medvetet ser till att förhindra att Internet används till att främja självmord. I stället bör vi utnyttja nätets många positiva möjligheter till att hjälpa människor i kris.

Denna skrift ger förslag på hur samhället kan förhindra självmord via internet. Den har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av experter inom psykiatri, kommunikation och juridik från Föreningen Psykisk Hälsa och NASP (Nationell Prevention av Suicid och Psykisk Ohälsa).

Syftet med skriften är att informera och bilda opinion. Vi konstaterar att det redan görs mycket för att stödja unga som mår dåligt. Men det räcker inte. Det är oacceptabelt att en tonåring i veckan begår självmord. Vi pekar på tre åtgärder:

- Ökade kunskaper och ändrade attityder till självmord.
- Ett ökat ansvarstagande bland användare och företag som erbjuder plattformar för att diskutera självmord.
- En översyn av lagstiftningen – en kriminalisering av brottet hets till självmord bör utredas.

För mer information:

www.psykiskhalsa.se